וואס א מאדערנע פארנינפטיגע פרוי האט צו זאגען וועגען דעם יעצטיגען הויז־לעבען

פון א פאכמאן.

ווען מען פארגלייכט דאס לעבען פון דער היינטיגער מאדערנער פרוי און דער אמאליגער, הערט מען אפט מאנכע זיך וואונדערען, וואס די מאדערנע פרוי ערלויבט זיך באקלאגען אויף איהר שווערער לאגע אין דער היים. סטייטש, זאגט מען, ווי אזוי קען מען נאר רוידען פון שווערקייטען אין דער הויז־ווירטשאפט, ווען די מאדערנע טעכניק האט אזוי פיעל וואוס דער אויפנעמטאן פאר דער פארלייכטערונג פון הויז־ארבייט? די היינטיגע פרוי לעבט דאך פראסט אין א גן־עדן.

הערט מען זיך אבער צו וואס פרויען האבען וועגען דעם צו זאגען, פיהלט מען, אז די, וואס וואונדערען זיך, ווען זיי הערען א פרוי זיך באקלאגען וועגען דער הויז־ווירטשאפט, זעגען ניט איינגאנצען גערעכט. אט איז דעם שרייבער דא ניט לאנג אויסגעקומען צוצוהערען זיך צו א געשפרעך איבער דער פראגע און דאס וואס איינע א פרוי האט זיך וועגען דעם אויסגעדריקט איז אזוי אינטערעסאנט, דאס מיר וועלען עס איבערגעבען צו די לעזער.

— עס איז אמת — האט די פרוי געזאגט — אז וואס איז נוגע דעם פייזישען טייל פון הויז־ווירטשאפט, לעבט די היינטיגע פרוי כמעט אין א גן־עדן. א פרוי אין דער יעצטיגער צייט טוט ניט אזוי פיעל פיזישע ארבייט אין הויז אין א וואך, ווי עס פלעגט עס טאן איהר מוטער אין א טאג. אט געדענק איך, ווי מיין מוטער פלעגט אפארבייטען איהר טאג אין דער אלטער היים. אויפשטעהן פלעגט זי פארטאג. אין הויז איז געווען קאלט. פלעגט זי אנצינדען דעם קעראסין נעגעם לעמפעל און פלעגט זיך נעהמען איינהייצען דעם אויוועז. אמאל פלעגען אין הויז זיין אנגעהאקטע האלץ און אמאל פלעגט זי טאקע ארויסשלעפען די האק פון אונטער'ן אויוועז און אנהאקען "קינא־לאך", דאן פלעגט זי זיך נעהמען צוגרייטען עסען. פלעגט ארויסנעהן צום ברונען אנשעפען וואסער, דאן ארויסטראגען דעם צעבער, נאכ'ן סערווירען דעם אנבייסען פלעגט זי זיך נעהמען צו רייניגען די הויז, פארבעטען די בעטען, און אזוי ווייטער. ברויט האט זי געבאקען אליין, חלה אויך, געוואשען — די וועש האט זי מערסטענס אליין און נאכהער פלעגט מען ערשט דאר־פען קאכען וועטשערע. דאן ווייטער שייערען און וואשען, און ווען זי איז געווא־רען פארטיג דערמיט, די קינדער האבען זיך צולעגט שלאפען, פלעגט זי זיך ערשט אויועקזעצען נייהען, פארדיכטען, אדער נאר פליקען פערערען.

— ווען איך קוק צוריק אין דער פאר־גאנגענהייט און פארגלייך מיין לעבען און מיין מוטער'ס לעבען, וואס איז נוגע די הויז־ווירטשאפט, וואונדער איך זיך ווי אזוי מיין מוטער האט עס נאר געקענט זיך ספראוועז. איך וואלט, דאכט זיך, געפיהלט זיך די אומגליקליכסטע שקלאפין אין דער וועלט. בפרט נאך, ווען איך פארגלייך די היים איהרע און מיינע, די קליינע טונקעלע האלב איינגעפאלענע צימערלאך דאן, און די רחבות'דיגע היים מיט הייסע און קאלטע וואסער און אנ־דערע "אימפרוווומענטס" היינט.

— און דאך זאג איך מיט פעסטקייט, אז מיין מוטער האט געלעבט גליקלי־כער און צופרידענער ווי איך, די מא־דערנע פרוי. לעבט. ניט אין מאל ווייניש איך זיך, איך זאל קענען זיין צופריעדען אזוי ווי זי איז געווען. און איך ווייניש עס זיך מיט דעם נאנצען הארצען.

— איך ווייס, איהר וועט זאגען, אז די אומצופרידענהייט פון דער היינטי־גער פרוי איז א רעזולטאט פון דער אומ־רוהיגקייט פון דעם היינטיגען דור אין אלגעמיין, אבער דער אמת איז ניט אזוי.

— דער אמת איז, אז פיזישע אנ־שטרענגונג אויב נאר באגלייט מיט גייס־טיגער צופרידענהייט איז גארניט אזא שרעקליכע זאך. מענשען קענען זיין גליקליך אמאל אין דער גרעסטער אריס־קייט און פארקעהרט שטארק אומגליק־ליך אין דער גרעסטער רייכקייט. עס ווענדעט זיך פון געמיטה־צושטאנד און איבערהויפט פון אומשטענדען.

— די אומשטענדען היינטיגע צייטען פאר דער דורכשניטליכער פרוי זענען צום באדויערען אזעלכע. וואס קענען איהר אין קיין גוטען געמיטהס צושטאנד ניט האל־טען. איך רייד ניט פון אזעלכע פרויען, וועלכע האבען קיין געפיהל פון פארא־ווארטליכקייט צו זיך און צו דער היים, אדער פון אזעלכע, וועלכע נעהמען ניט ערנסט זייער אויפגאבע אין לעבען. איך רייד פון א פרוי, וואס איז אויפבעוואהרט פון איהרע פליכטען און האט א באציהונג צום לעבען. אזא פרוי קען זיך ניט גע־פינען אין א גוטען געמיטהס־צושטאנד.

— איך וויל דא ניט ריידען וועגען דעם מאן־און־ווייב לעבען, וואס איך וויל יא ריידען איז וועגען דער פרוי אלס מוי־טער. יעדע מוטער איז איבערגעגעבען צו איהרע קינדער. ביי יעדער מוטער זע־נען איהרע קינדער ליעב און טייער און די מורא פאר דעם קינד'ס שיקזאל מאכט איהר גראה אין אלט. די מוטער היינטיגע צייטען ווייסט וואס עס קומט פאר אין לעבען. זי זעהט די מורא'דיגע כוואליע פון פארברעכען, וואס האט ארומגעכאפט דאס לאנד. זי זעהט וויפיעל יונגע קינדער נעהען אראפ פון גליכען וועג, און זי ווייסט אויך ווי שעדליך עס איז ווילאונג מען גאס און זי ווייסט אבער ניט אימער, ווי אזוי איהר קינד פון דיזער ווירקונג אויסצוהיטען. ווען דאס קינד איז נאך קליין, ציטערט שוין דאס הארץ פון דער מוטער, ווען עס געהט ארויס אויפ'ן גאס, עס זאל ניט אומקומען פון א סיבה, וואס זענען אזעלכע אפטע ערשיינונגען אין לעבען. ווערט עס עטוואס גרעסער, צי־טערט איהר דאס הארץ, ווער ווייסט מיט וועלכע קינדער עס חבר'ט זיך. ווערט עס נאך גרעסער, ציטערט זי נאך מעהר. לייענט א מוטער ווי מען האט געכאפט נאך גאר יונגע קינדער באגעגענדיג א שווערען פארברעכען, פאלט איהר איין דאס הארץ און עס נעהמט זיך איהר פאר־שטעלען טרויעריגע בילדער....

— דערצו דארף מען אבער ניט פארגע־סען דעם שווערען קאמף, וואס דער היינטיגער מוטער קומט אויס צו פיהרען מיט איהרע קינדער. אט נעמט מיך אליין. מיין מוטער האט געהאט געווערנ־ליכע זארגען וועגען מיר בלויז אין א צייט פון קראנקהייט. נאך אלס קליין קינד, ווען איך פלעג ווען ארויס אויף דער גאס און זיך פארזאמען, האט מיין מוטער זיך ווענג וואס געזארגט, ווייל זי האט גע־וואוסט, אז איך בין אוועק זיך שפילען מיט א חבר'עט. מסתמא בין איך ביי יאקעל־דוד'ען אין הויז. פלעג איך קומען אמאל וואס בעטען אין זי האט געדענקט, אז מיין ביטע דארף ניט נאכגעגעבען ווע־רען, האט זי געזאגט ניין — און עס האט געמיינט ניין! מיין מוטער'ס ווארט איז ביי מיר הייליג געווען. יעצט איז די לאגע פונקט א פארקערטע. עס קומט אויס צו פיהרען א שטענדיגען קאמף מיט די קינדער. דער אונטערשייד צווישען די צוויי דורות איז א געוואלדיגער. ווי מא־דערנע א מוטער זאל ניט זיין, ליגט אלץ א תהום צווישען איהר און איהר קינד. א מוטער וואס זעהט ניט דעם תהום איז א נארישע מוטער, דעם קאמף מוז מען פי־רען אזוי אויסגערעכענט און אזוי קלוג, אז עס זאל ניט ברייגגען קיין טרויעריגע רעזולטאטען. דאס שטרענגט אן די מו־טער און מאכט איהר דענעווירט, אומצו־פרידען און זאגאר פארביטערט. טא ווי אזוי קען זי זיין צופרידען? ווען א פרוי באקלאגט זיך דערפאר, אז די הויז ווירט־שאפט פאלט איהר שווער, איז עס ניט די פיזישע ארבייט אין הויז, נאר די גייס־טיגע אנשטרענגונג, וואס מאכט איהר מיעד און מאט. מעהר ניט צולעב דעם, וואס די גייסטיגע אנשטרייגונג איז א טאג־טעגליכע ערשיינונג, באמערקען עס ניט פיעלע פרויען און שרייבען צו זייער מיעדקייט זייער אונצופרידענהייט צו דער הויז־ארבייט.

אזוי האט גערעדט א מאדערנע פרוי און מאמע און מען קען ניט זאגען, אז אין די רייד שטעקט ניט קיין גרויסער מאס אמת. מען קען באשטריטען מאנכע באהויפטונגען, אבער אין תוך גענומען איז עס א ביטערע ווארהייט.

אמת'ע מציאות

האט איהר בדעה קויפען אידישע ביכער, טא טוט עס שוין, ווייל היינט האב איך אויף לאגער די בעסטע ווערק פון דער אידישער ליטעראטור אין דע לוקס אויסגאבען און דער עיקר בילוג — ממש בילינע פרייזען.

ספעציעלע פרעמיעס פאר די לייענער פון דער אידישער ליטעראטור:

גאנץ יהואש 10 גרויסע ביכער אין א דע לוקס אויסגאבע נאר 8 דאלאר.

ע. קארמאנס "אנטאלאגיע", שאפונ־גען פון 70 אידישע דיכטערינס, מיט זייר ערע פאטאגראפיעס, א פראכטפאלער גרויסער בוך נאר 2 דאלאר.

5. מלאכ'ס ניי בוך "דאן דאמינ־גאנ'ס קרויץ וועג" (זיך געדרוקט אין "אי־דישען זשורנאל") זיבען הונדערט זייטען אין א דע לוקס באנד נאר צוויי דאלאר.

18 ביכער פון ז. סעגאלאוויטש אין א דעלוקס אויסגאבע נאר 17 דאלאר.

ש: אש ביכער אין דע לוקס אויס־גאב־בע נאר 24 דאלאר.

"ביבליאטעק קריטיק" 14 ביכער נאר 12 דאלאר.

איך גיב אויף אויסצאהלען אויף לענגערע טערמינען.

איהר דארפט נאר א קלונג טאן טרי־ניטי 8479. קום איך גלייך צו אייך און באזארג אייך מיט וואס פאר א ביכער איר ווילט נאר אליין.

גרשון פאמעראנץ

358 מארקהעם סט. אפארטמענט 3.

טריניטי 8479.

יונגערמאן אנגעקלאגט דער־פאר וואס זיין קריסטליכע געליעבטע איז באגאנגען זעלבסטמארד

פון ווילנא שרייבט מען וועגען אזא פאל מיט א אידישען יונגענמאן:

אין דארף בריזידאווא (ביי ווילנא) איז פארלאפען אזא געשיכטע, וועלכע האט זיך שיער ניט פארענדיגט טראגיש. פאר'ן דארטיגען אידישען איינוואוינער משה יונאוויטש.

די געשיכטע איז אזא:

משה יונאוויטש איז א שאופער און וואוינט אין דארף זייט א לענגערער צייט.

אין דארף האט ער זיך באקענט מיט דער טאכטער פון דארטיגען וואלד־וועכ־טער — די 24 יאהריגע העלענא באטש־קאווסקא מיט וועלכער ער האט פאר־פיהרט א ליעבעס ראמאן.

באטשקאווסקא איז געווען איבער־צייגט אז דער אידישער יונגערמאן האט וועגען איהר ערנסטע כונות.

לעצטענס האט אבער דער געליעב־טער זיך אנגעהויבען צו לאנגווייליגען מיט דער ליעבעס אינטריגע, און האט איהר גענעבען צו פארשטעהן, אז זיי דארפען איבעררייסען זייערע באציהונגען, ווייל איהר פאטער קען זיך דערפון דערוויסען און עס קענען זיין סקאנדאלען.

אויף דעם מיידעל האט געמאכט א שווערען איינדרוק די ערקלעהרונג.

ביינאכט איז זי ארויסגעגאנגען אויפ'ן בוידעם און איז אויפגעהאנגען.

אויף מארגען אינדערפריה, ווען עס איז ענטדעקט געווארען דער טויטער קער־פער פון דער זעלבסטמערדערין איז אי־בער'ן דארף אוועק א קלאנג, אז די שיק־סע איז געפיהלען א קרבן פון שאפער, וועל־כער האט זי אויפגעהאנגען.

יונאוויטש איז אויפ'ן גרונד פון די קלאנגען פארהאלטען געווארען, און עס האט איהם געדראהט א גרויסע שטראף ביז דער נאנצער ענין וואלט זיך ניט אויפגעקלעהרט, אויב ניט א בריוועל, וועלכען ס'האט איבערגעלאזט די ונגע זעלבסטמערדערין. דאס בריוועל איז געפונען געווארען אויפ'ן בוידעם בעת דער פאליציי־אישער רעוויזיע.

אין בריוועל האט די זעלבסטמערדע־רין דערקלעהרט, אז זי נעהמט זיך דאס לעבען, ווייל זי קאן ווייטער ניט לעבען אהן איהר געליעבטען.

MACDONALD'S Fine Cut

מיט זיג־זאג סיגארעט פאפיער צוגעלעגט

דרוק־ארבייט

„אידישער זשורנאל"

100 בלויז!

גוט־באקאנטע עלעקטריק וואקום קלינערס

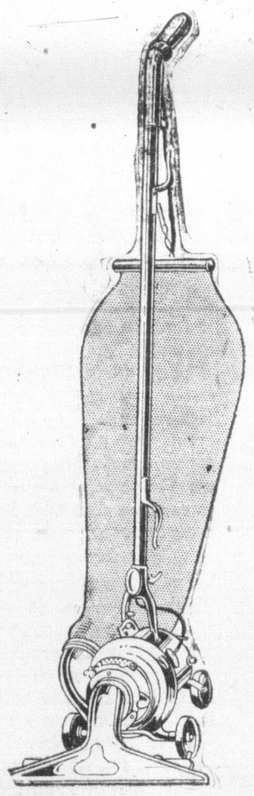

רעגולאר פריין $62.50

$75.00

אלע אטאטשמענטס איינגע־שלאסען, אויך א מאט־פרו־פינג שפריצער, פאר'ן פרייז וואס עס קאסט בלויז דער קלינער אליין.

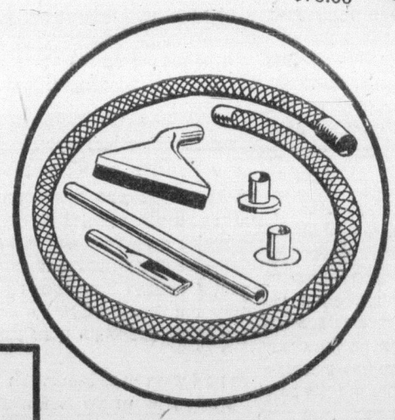

פול גאראנטירט

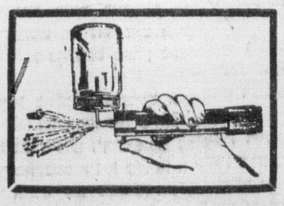

ברענד נייע קלינערס. פול גאראנטירט און מאדערן אין יעדען זין. דאס סאמע לעצטע מיט א דיזינגעקטינג טשעמבער און באקוועמע טולס.

דא האט איר אן איינגעציכענטען בארגיין — אן ערשט קלאסיגען עלעקטרישען וואקום קלינער מיט א פולען סעט פון דאסטינג־טולס און א מאט־ספרעיאינג אטאטשמענט. דער אוטפיט וועט באפרייען אייערע ראגס און קארפעטס פון די שעדליכע און קאליע־מאכענדע שמוץ און שטויב. עס וועט אוועקנעמען דאס שטויב פון די ווענט. אפהאלסטערי, "העינגענדע זאכען" און קליידער. דער טייפ קלינער איז דאס לעצטע וואס ארט אין פראדוצירונג. געמאכט ביי א גרויס־סען מאנופעקטשורער. און מיר זענען אומשטאנד צו פארקויפען 100 פון זיי צו א ביליגען פרייז צו מענשען וועלכע דארפען נאך טאן זייער הערבסט־קלייניגג.

צו זיין זיכער צו קריגען איינעם, טעלעפאנירט ערעלייר 2261. און מען וועט פאר אייך אויעקלעגען א סעט, אדער נאך בע־סער, קומט אריין און קוקט אן זיי גוט עס איז. און ווי לייכט עס איז צום נוצען.

פריין $62.50–$5 איינצאלען

און דעם באלאנס מיט אייערע עלעקטריק בילס אויב איר זייט א טאראנטא היידראו־עלעקטריק קאנסומער.

TORONTO HYDRO-ELECTRIC SHOPS

יאנג סטר. ביי שוטער — 12 עדעלייד סטר. איסט

טעלעפאן עדעלייד 2261

האלט אן די פראספעריטי אין קענעדע — קויפט זאכען געמאכט אין קענעדע.

נ עהרט אליין

אייער קינד, אויב מעגליך נאטירליך, אבער עקס־פערימענטירט ניט מיט אלע סארטען שפייז, וואס איך ווייסט וועניג וועגען זיי.

אינל ברענד איז געווען דער סטענדערד קינדער שפייז זינט 1857. עס איז זעהר פארדייבאר, און יעדער דיזער האט עס שטענדיג גענוג, אהן אונ־טערשיעד וואו איהר וואוינט אדער וואוהין איהר פארט.

THE BORDEN CO., LIMITED
140 St. Paul W., Montreal
Send Free Baby Books to:
NAME.....
ADDRESS.....
.....219

מאדטגיידזשעס אויף 6 פראצענט

דייוון שער

מארטגיידזשעס געקויפט און געליהען

מיר גיבען עצות פריי.

301 סענטראל בילדינג — טעלעפאן

45 ריטשמאנד סט. וועסט — עלגין 7600.

צו אלע אידישע פרויען

גיט ניט אוועק אייערע טעג אויף וואש ארבייט, לאזט אונז עס טאן פאר אייך, אין דער גרעסטער, מאדערנער ספעציעל צוגעפאסטער

סאניטארי לאנדרי

אונזער נייער אויסגעשטאטעטער פלעגט האט א ספעציעלע מאשין פון ווייכע וואסער, וועלכע מאכען אייער וועש שעהן, פריש און אהן „דעמע־דזשעס". ניט אונז א טרייעל אונבאקענט זיך מיט אונזער סערוויס

וועט וואש 24 שטונדען סערוויס, — פלעט וואש 48 שטונדען סערוויס

בלויז פלעט וואש 6 סענט א פונט, פאמיליע באנדעלס 7 סענט א פונט. וועט וואש 5 סענט א פונט. ספעשעל פאר דאנערשטאג און פרייטאג, וועט וואש 4 סענט א פונט.

סאניטארי לאנדרי קאמפאני, 7־9 בולווער סטריט — עלגין 8541

צו אלע אידישע פרויען

גיט ניט אוועק אייערע טעג אויף וואש ארבייט, לאזט אונז עס טאן פאר אייך, אין דער גרעסטער, מאדערנער ספעציעל צוגעפאסטער

סאניטארי לאנדרי

אונזער נייער אויסגעשטאטעטער פלעגט האט א ספעציעלע מאשין פון ווייכע וואסער, וועלכע מאכען אייער וועש שעהן, פריש און אהן „דעמע־דזשעס". ניט אונז א טרייעל אונבאקענט זיך מיט אונזער סערוויס

וועט וואש 24 שטונדען סערוויס, — פלעט וואש 48 שטונדען סערוויס

בלויז פלעט וואש 6 סענט א פונט, פאמיליע באנדעלס 7 סענט א פונט. וועט וואש 5 סענט א פונט. ספעשעל פאר דאנערשטאג און פרייטאג, וועט וואש 4 סענט א פונט.

סאניטארי לאנדרי קאמפאני, 7־9 בולווער סטריט — עלגין 8541